

VONDeLing

Tijdschrift van het Vicariaat ONDerwijs

Nr 22 – april 2017

Redactioneel

Verwondering en verontwaardiging liggen soms dicht bij elkaar. Wie het journaal bekijkt, kan vaak niet anders dan verontwaardigd te zijn. Dat er zoveel onrecht, driest geweld en honger zijn in de wereld, het is moeilijk te vatten. En wie naar de natuur kijkt, kan vaak niet anders dan verwonderd te zijn. Bomen die na de winter bladeren krijgen, knoppen die opengaan en bloem worden, fantastisch. Zowel bij verontwaardiging als bij verwondering komt de vraag naar God wel eens op: waar was hij toen er in zijn naam onschuldige mensen werden gedood, en wat een kracht moet dat toch zijn die steeds weer achter een nieuwe lente zit?!

Ook in ons onderwijs en op onze scholen leven verontwaardiging en verwondering dicht op elkaar, ten aanzien van wat ons overkomt, wat mensen elkaar aandoen, maar ook wat mensen voor elkaar mogen betekenen.

In het Paasverhaal komen verontwaardiging en verwondering opnieuw in elkaars buurt. Wat moest die Jezus niet allemaal doorstaan? Heeft hij zoveel mensen genezen en geholpen, met een goed hart voor wie op zijn weg kwam, strompelt hij op Goede Vrijdag door de stegen van Jeruzalem en daarna de Olijfberg op, een kruis dragend. Wat later hangt hij aan dat kruis en sterft op die manier een gruwelijke dood. Verontwaardiging is gepast. Drie dagen later verrijst diezelfde Jezus, zo geloven christenen. Dat valt moeilijk uit te leggen. Zwijgen we dan maar best? Neen. Meer zelfs, Pasen doet christenen 'alleluia' uitroepen! Verwondering – blijheid.

Tussen de verontwaardiging en de verwondering is er de stilte. Bekomen van wat op Goede Vrijdag is gebeurd, niet goed weten hoe met al de 'waarom'-vragen om te gaan. Het verhaal lijkt immers ten einde. En toch... Het onmogelijke gebeurt. Pasen draait inderdaad niet rond het onmogelijke dat mogelijk kan worden. Het gaat erover dat daadwerkelijk gebeurd is wat onmogelijk wordt geacht: een mens die dood is komt opnieuw onder de levenden – verrijzenis. Dat geeft hoop!

Terug naar onze scholen. Verrijzenis staat niet los van onze leefwereld. In de visietekst over de katholieke dialoogschool wordt verwezen naar de liefde die Jezus heeft voor-geleefd. En daarbij: "De christelijke hoop die in deze liefde en het verrijzenisgeloof ontspringt, oriënteert de school in haar doelen en werking". Mooie woorden, zoals dat hoort bij een visietekst. Maar wat zeggen deze woorden in het concrete schoolleven? Een eenduidig antwoord is niet te geven, maar misschien kan dat antwoord niet gegeven worden zonder verontwaardiging en verwondering mee in rekening te brengen. Zalig wie zich verontwaardigt over onrecht, zalig wie het goede ziet en daar blij van wordt. Zalig Pasen en een zalige Paastijd voor u allen!

Jürgen Mettepenningen, bisschoppelijk afgevaardigde voor het onderwijs

Colofon
Digitaal tijdschrift
van het
Vicariaat Onderwijs
Aartsbisdom
Mechelen-Brussel

Frederik de Merodestraat
18, 2800 Mechelen

Tel: 015 29 84 01 (02)

E-mail:

info@vikom.be

Website:

www.vikom.be

Verschijnt 4 keer per jaar.

Redactie:

Guido François

Jürgen Mettepenningen

Tekst + Foto's: Guido François

(tenzij anders vermeld)

Foto blz 1: ©Christof Ketels

Ver. uitgever:

Jürgen Mettepenningen

Inhoud:

Redactioneel	1
Actualia	2
Vieringen, conferenties	15
Personalía	33

Actualia

Vicariaat Onderwijs onder nieuw bestuur

22 maart 2017 is een historische datum, niet alleen omwille van de eerste verjaardag van de aanslagen op de luchthaven en in metrostation Maalbeek, maar ook voor het Vicariaat Onderwijs Mechelen-Brussel. Op die dag werd de nieuwe Algemene Vergadering van de vzw geïnstalleerd. Die stelde op haar beurt de nieuwe Raad van Bestuur samen.

De Algemene Vergadering (AV) bestaat voor de helft uit de leden van het Comité Besturen (Cobes). Voorts zijn er afgevaardigden van de vicariaten Vlaams-Brabant en Brussel en van het Vicariaat voor het beheer van het Tijdelijke, leden aangewezen door de bisschopsraad, onder wie ook afgevaardigden van VCOV, de koepel van ouderverenigingen, en de directeur-generaal van Katholiek Onderwijs Vlaanderen of zijn afgevaardigde. Primeur: ook de Franstalige collega van **Jürgen Mettepenningen**, vicaris **Claude Gillard** maakt er deel van uit, in het kader van de katholieke dialoog. De Algemene Vergadering stelde de volgende leden aan tot **bestuursleden**: **Jürgen Mettepenningen** (voorzitter), **Patrick du Bois**, **Guido Vandevenne**, **Lea Moerenhout**, **Agnes Claeys**, **Thérèse Finné**, **Willy Penninckx** en **Bruno Raes**. De laatste vier vertegenwoordigen het Cobes in de Raad van Bestuur.

Daarop keurde de AV de aangepaste statuten goed. Dan volgde een

Een volle De Merodezaal voor de eerste bijeenkomst van de Algemene Vergadering van het Vicariaat onderwijs in haar nieuwe samenstelling

voorstelling van het organogram en de werking van het Vicariaat onderwijs en wat actualiteit. Tot slot werden de volgende vergaderingen gepland.

De leden hadden meteen hun oprechte interesse getoond door hun talrijke aanwezigheid. Het geheel had ook wat allure door de prestigieuze zaal De Merode waar we te gast waren.

Extra jaarvergadering voor schoolbesturen 19 januari 2017

Op 19 januari 2017 kregen een negentigtal schoolbestuurders in het Provinciehuis in Leuven de gelegenheid om elkaar te ontmoeten tijdens een extra jaarvergadering met receptie. Bijzondere gasten waren Kardinaal Jozef De Kesel, secretaris-generaal Chris Smits en afscheidnemend bisschoppelijk afgevaardigde Fons Uytterhoeven.

De nieuwe bisschoppelijk afgevaardigde voor het onderwijs, **Jürgen Mettepenningen**, verwees in zijn verwelkoming naar de werken van Barmhartigheid. Als christenen hiermee hun medemenselijkheid tonen, geven ze vanuit hun geloof betekenis aan die solidariteit, generositeit of behulpzaamheid. Spreker wilde met deze bezinning aangeven dat het belangrijk is dat onze christelijke dimensie maar relevant is wanneer we ze in de praktijk brengen. Dat geldt in onderwijskringen in eerste instantie voor de katholieke dialogeschool. Schoolbestuurders worden gedreven door dienstbaarheid en verantwoordelijkheid en dat engagement verdient onze waardering.

Kardinaal Jozef De Kesel was te gast op de extra jaarvergadering van de schoolbesturen in het Provinciehuis in Leuven, op 19 januari 2017

Foto rechts: Fons Uytterhoeven

Met een goede inleiding voor de toespraak van **Kardinaal Jozef De Kesel**, die begon met zijn appreciatie uit te drukken voor wat schoolbestuurders doen. Niet voor niets hebben ze een belangrijke plaats gekregen in het bestuur van de koepel Katholiek Onderwijs Vlaanderen. Hij sprak zijn volste vertrouwen uit in het Comité Besturen (Cobes), dat samen met de bisschoppelijk afgevaardigde mee de verantwoordelijkheid en herderlijke zorg opneemt voor het katholiek onderwijs in het bisdom en daardoor ook voor de jonge mensen. Christus gaf de mensen alle kansen, opende perspectieven. Het Evangelie blijft de inspiratiebron. Het katholiek onderwijs mag niet op zichzelf terugplooiën, maar staat altijd ten dienste van jongeren die in de complexiteit van de wereld hun weg moeten zien te vinden.

Vervolgens lichtte **Fons Uytterhoeven** toe hoe de omschakeling van het VSKO naar Katholiek Onderwijs Vlaanderen ook geleid heeft tot een zelfbezinging over wat een Vicariaat onderwijs is. Als architect van de vernieuwing van de structuur van het Vicariaat gaf Fons Uytterhoeven

Jürgen Mettepenningen

tekst en uitleg bij een schema waarin de verschillende beleidsinstanties van het katholiek onderwijs in hun onderlinge verhoudingen gesitueerd worden (het schema is te downloaden via deze link: </sites/default/files/imce/vicariaat - kovl.pdf>). Naar analogie van Katholiek Onderwijs Vlaanderen zal de Algemene Vergadering en Raad van Bestuur van het Vicariaat Onderwijs voortaan ook een belangrijke plaats voorbehouden voor bestuurders van het Cobes (zie hierboven).

Jürgen Mettepenningen vulde aan met de interne vernieuwing binnen het personeel van het Vicariaat (zie vorig nummer van VONDeLing). Het Vicariaat wil zich dienstbaar opstellen in vijf prioriteiten: het BOS-verhaal en een aanbod van eigentijdse vormingen in dat verband, de Katholieke Dialogeschool vanuit de praktijk, levensbeschouwing in de lerarenopleiding, in ZILL (het nieuwe leerplankader Zin In Leren, zin in Leven in het basisonderwijs), de verantwoorde besteding van de financiën van het Vicariaat en contacten met scholen in al hun dimensies: directies, pastorale werking, personeel, besturen...

Agnes Claeyns

Agnes Claeyns legde uit hoe het Comité Besturen in Mechelen-Brussel is samengesteld, wat zijn doelstellingen en bevoegdheden zijn en wat het in het voorbije jaar heeft aangepakt. Zij besloot met een hartelijke dank aan Fons Uytterhoeven voor zijn gedreven en enthousiasmerend voorzitterschap. Zie:

/sites/default/files/imce/cobes_jaarvergadering_2017-def.versie.pptx

Guido Dewinter, samen met Guido François begeleider van het BOS-proces in het aartsbisdom, bracht enkele stimulerende verhalen over het BOS-proces in verschillende regio's zoals Leuven, Mechelen, Brussel, de Oostkant van Brussel, de regio Aarschot-Bevekom en de regio Haacht-Rotselaar-Boortmeerbeek. Hij prees het feit dat verschillende congregaties en andere reeds schaal-vergrote besturen hun verantwoordelijkheid opnemen. Succesfactoren zijn: kies voor elkaar, in vertrouwen, liefst één of meer trekkers, denk vanuit het nieuwe, waar een wil is, is een weg, en wacht niet op de overheid. Zie:

</sites/default/files/imce/def. bos in het aartsbisdom stimulerende verhalen.pdf>

Guido Dewinter

Chris Smits, secretaris-generaal Katholiek Onderwijs Vlaanderen, verving Lieven Boeve, de directeur-generaal, om de werking van het vicariaat onderwijs te situeren in relatie tot de koepel. Hij vond het de verdienste van Fons Uytterhoeven dat hij de juiste weg is ingeslagen en dat Mechelen-Brussel een inspiratiebron is geweest voor de herstructurering van de koepel. Smits ging vervolgens in op de onderwijsactualiteit, met voorop het politieke akkoord over de modernisering van het secundair onderwijs, waarover de top van de Guimardstraat een hele dag vergaderd had in Oostende. Wat BOS betreft vertelde hij dat er veel meer beweegt op het veld dan in het kabinet en dat de andere onderwijsverstrekkers de figuur van VVS (Vereniging Van Schoolbesturen) boven die van het SBK (Schoolbestuur met Bijzondere Kenmerken) plaatsen. Katholiek Onderwijs Vlaanderen wil de lat voor de katholieke schoolbesturen niet zo hoog leggen als wat afgeleid kon worden uit het preferentieel model met 7 voorwaarden uit de visietekst van januari 2015. Niet aan alle voorwaarden moet worden voldaan om al te starten met Bestuurlijke Optimalisering en Schaalvergroting. Het is immers een groei-proces dat tijd en vertrouwen vergt.

Voor de volledige presentatie van Chris Smits, klik op:

/sites/default/files/imce/2017_01_18.-chris_smits-jaarverg.sben_mb-19-01-2017.pptx

Chris Smits

Fons Uytterhoeven, geflankeerd door Chris Smits

Tot slot van het academisch gedeelte mocht **Fons Uytterhoeven** bij zijn laatste optreden voor schoolbestuurders een afscheidswoord uitspreken. Zijn geheim om overleefd te blijven als mede-bestuurder van het katholiek onderwijs bestond uit twee acties: voor elke belangrijke gebeurtenis inwendig het volgende bidden: “Heer, ik ben hier aanwezig niet omdat het mij zint, maar omdat Gij het mogelijk maakt, geef me nu de juiste woorden in als diegene die hun hart beroert.” De tweede actie is het dagelijks klikken op de mails van www.bijbelcitaat.be, waar het Bijbelcitaat en de lezing van de dag telkens weer inspirerend is voor wat er aan het gebeuren is in de maatschappij en in het onder-

derwijs. Een Evangelieverhaal over Jezus die een menigte toespreekt vanuit een bootje, geeft dan bv. aanleiding om te spreken over het BOS-proces. Tegenover de soms hoge golven die ontstaan door allerlei weerstanden heb je bekwame mensen nodig die de BOS-boot in evenwicht kunnen houden, zodat die niet kapseist. Zo laat Fons elke dag een ‘uitdagend woord’ binnenkomen dat hem doet nadenken over wat dat betekent voor hem als bestuurder. Waar het eigenlijk om gaat, is ervoor te zorgen dat ieder kind tot zijn recht komt. Hij besloot met de volgende uitspraak: “je gaat zelf met pensioen maar je ‘dienen’ nooit.”

Daarop nodigde **Jürgen Mettepenningen** iedereen uit op de receptie. Hij beloofde dat de volgende jaarvergadering (op 13 juni 2017, in dezelfde locatie) meer kans op dialoog zou bieden.

Nieuwe BOS-nota’s vanuit Katholiek Onderwijs Vlaanderen

Katholiek Onderwijs Vlaanderen heeft zich de laatste maanden veel inspanningen getroost om –vooral vanuit de Dienst bestuur en Organisatie – een aantal nuttige nota’s uit te werken voor al wie bezig is met een proces van Bestuurlijke Optimalisering en Schaalvergroting. Al dat materiaal vind je terug op de website van de koepel via onderstaande link: <http://www.katholiekonderwijs.vlaanderen/besturen/bestuurlijke-optimalisering-en-schaalvergroting-bos/draaiboek-en-thematische-notas>

Draaiboek en thematische nota's
 Hieronder vind je een schematisch overzicht van de kadernota, het draaiboek en de thematische nota's.
 Door te klikken op één van de trefwoorden in het schema, open je de desbetreffende informatie.

Chris Van der Vorst
 Stafmedewerker
 02 529 04 20

Isabelle Dobbelaere
 Stafmedewerker
 02 507 06 24

Rogge
 Regio Antwerpen
 Standaard 3.0 Software

Centraal staat de kadernota die het geheel aan elkaar praat en het draaiboek dat de structuur van de nota's bloot legt. De thematische nota's gaan over alle mogelijke aspecten van BOS. Sterk aanbevolen lectuur voor alle geïnteresseerde besturen, directeurs en andere stakeholders van het katholiek onderwijs. In de kadernota en het draaiboek staan verschillende links naar de thematische nota's, maar als je de link hierboven volgt kun je in het afgebeelde schema op elk van de gekleurde vakjes klikken en kom je meteen aan de informatie die je interesseert.

Goede-praktijkvoorbeelden van BOS in het aartsbisdom (deel 1)

BOS staat nog steeds voor bestuurlijke Optimalisering en Schaalvergroting. Die operatie is al een aantal jaren aan de gang en hier en daar boeken schoolbesturen goede vooruitgang in het voorbereiden van een fusieoperatie. Zo ook in het aartsbisdom Mechelen-Brussel. Dat bleek al uit de goede-praktijkverhalen die onze BOS-begeleider Guido Dewinter presenteerde op de Jaarvergadering voor schoolbesturen op 19 januari 2017. In dit artikel zoemen we in op enkele concrete verhalen, die we graag zoveel mogelijk zelf laten vertellen door de initiatiefnemers. Dit zijn niet de enige positieve BOS-evoluties in ons bisdom, we hopen in volgende nummers nog andere verhalen van good practice te kunnen publiceren. We starten met de drie grootste steden in ons bisdom: Brussel, Mechelen en Leuven.

17 Brusselse scholen slaan handen in elkaar.

*13 kleinere schoolbesturen met enkel basisonderwijs uit Brussel, Evere, Haren, Laken, Schaarbeek, Sint-Agatha-Berchem, Sint-Jans-Molenbeek, Vorst en Ukkel beslisten onlangs om een nieuwe vzw op te richten om concreet vorm te geven aan BOS. Ze vertegenwoordigen samen 17 basisscholen. We laten graag de voorzitter van de nieuwe vzw 'Katholieke Scholen Brussel', de heer **Bruno Raes**, hierover zelf aan het woord.*

Het zit er al een tijdje aan te komen. Scholen moeten nog meer samenwerken dan nu al het geval is. De huidige scholengemeenschappen moeten grotere groepen worden. Dit wordt in de toekomst decretaal verplicht en ook de koepel van het Katholiek Onderwijs stimuleert dit. Optimalisatie dus, ook in onderwijs. Wij juichen dit toe en dus hebben wij, 17 Brusselse basisscholen, besloten bestuurlijk samen te werken.

Dit is uniek. Het gaat om scholen die heel verschillend zijn. De ene school wordt dus

Bruno Raes bij de voorstelling van de nieuwe vzw Katholieke Scholen Brussel (ingezonden foto)

niet opgeslokt door een andere. Alle 17 scholen behouden hun eigen karakter en blijven sterk ingebed in de buurt, net als dat nu al het geval is. We trekken dus scholen aan die aan hun autonomie gehecht zijn en ze zullen wellicht daardoor nog andere Brusselse scholen aanspreken.

We willen alvast, in een eerste fase, de ondersteu-

nende diensten delen: boekhouding, ICT, technische dienst enzovoort. We willen vooral een pedagogisch project ondersteunen. Wij verbinden ons aan Brussel en zien de grootstedelijke diversiteit als een kans en een opdracht. Wij stellen in onze missie dan ook uitdrukkelijk dat we zorgzaam willen omgaan met alle kinderen en dit vanuit een positieve ingesteldheid. Elk kind moet optimale kansen krijgen en zich zo goed mogelijk kunnen ontwikkelen. Wij vertrekken vanuit een christelijke levensvisie en laten ons daardoor inspireren in onze inzet.

'Katholieke Scholen Brussel' wacht evenwel niet op decreten en verplichtingen maar timmert nu al aan de weg van de bestuurlijke samenwerking. Dit betekent dat er na de voorbereidende periode van enkele jaren nog verder gewerkt wordt aan de 'harde' en

‘zachte’ kant van de samenwerking. We moeten elkaar beter leren kennen en vertrouwen en de samenwerking juridisch vorm geven, zakelijke afspraken maken... Dat is de taak van de Raad van Bestuur en de schooldirecteuren. In die Raad van Bestuur zitten leden van elk huidig schoolbestuur.

Regio Mechelen op twee sporen

In de grote regio Mechelen zijn er twee grote bewegingen aan de gang. Eén groep van vier schoolbesturen timmert al een hele tijd aan ‘De Weg’, de voorlopige werknaam van de geplande fusie. Een andere groep, bestaande uit twaalf schoolbesturen, is pas recent overgegaan tot een structureel overleg en heeft eind januari 2017 een intentieverklaring ondertekend. We laten de eerste groep hieronder graag zelf aan het woord. Aansluitend publiceren we het persbericht van de tweede groep, samen met een verslag van de ondertekeningsceremonie.

De Weg: Pioniersgroep in Mechelen die uitdagingen aanpakt

In april 2016 hebben de schoolbesturen Vzw **De Pelgrim**, Vzw **Verenigde Scholen Ursulinen Mechelen en Hagelstein**, het schoolbestuur van **Sint-Joris** (Blaasveld) - **Sint-Jan** (Tisselt) en het schoolbestuur van de **Sint-Lambertusschool** (Muizen) beslist dat ze als eerste katholieke schoolbesturen in de ruime regio Mechelen in het kader van de ‘Bestuurlijke Optimalisering en Schaalvergroting’ (het BOS-verhaal) een vzw wilden vormen. Na een grondige en lange voorbereiding en heel wat innovatief pionierswerk is de nieuwe scholengroep klaar om de grote onderwijsuitdagingen van de 21ste eeuw aan te gaan.

De allereerste scholengroep in de ruime Mechelse regio ging juridisch van start vanaf 18 februari 2017.

Het gaat concreet over:

- de Mechelse secundaire scholen Ursulinen Mechelen en COLOMApplus en de Mechelse basisscholen Ursulinen Mechelen en de Ham;
- het kinderdagverblijf de bUMmeltjes en het halfinternaat, verbonden aan basisschool Ursulinen Mechelen;
- de basisscholen Sint-Jan uit Tisselt, Sint-Joris uit Blaasveld en Sint-Lambertus uit Muizen;
- het College Hagelstein en de basisschool Hagelstein uit Sint-Katelijne-Waver;
- het Sint-Norbertusinstituut, met secundair onderwijs, de ‘pedarooienberg’ (in-

ternaat) en HBO5-Verpleegkunde; de lagere en de kleuterschool De Basis en de basisschool Montessorischool uit Duffel.

Baby's en peuters in het kinderdagverblijf de bUMmeltjes in Mechelen, kinderen in de kleuter- en lagere school, leerlingen uit de middelbare school, én studenten uit een Sen-Se (Mode) en een Hogere Beroepsopleiding (HBO5-Verpleegkunde): we dragen ze allemaal in ons hart en gaan samen met hen 'op weg'. We maken zo samen school voor ongeveer 7 700 leerlingen van 0 tot 21 jaar, een beheersbaar aantal.

Op zaterdag 18 februari 2017 werd het nieuwe schoolbestuur verkozen en ging een nieuwe scholengroep juridisch van start. De nieuwe vzw heeft **De Weg** als voorlopige werknaam. De scholengroep met een nieuwe naam zal definitief van start gaan op 1 september 2017. De nieuwe bestuursleden hebben elk complementaire beleidscompetenties zodat alle beleidsdomeinen gewaarborgd blijven.

Waarom een bestuurlijke schaalvergroting?

Het uiteindelijke doel van het BOS-proces is dat **alle leerlingen in al onze scholen** nóg beter:

- onderwijs krijgen dat gekenmerkt wordt door: kwaliteit, innovatie, ambitie, differentiatie en open dialoog;
- hun talenten kunnen ontdekken en ontplooiën;
- zich goed in hun vel kunnen voelen;
- kunnen uitgroeien tot kritische, zelfstandige wereldburgers.

Het geprofessionaliseerde schoolbestuur zal daarvoor de directies en scholen optimaal ondersteunen in hun opvoedingsprojecten en werking. Het schoolbestuur vindt het uitermate belangrijk dat:

- *de lokale traditie, verankering en identiteit een uitgangs- en speerpunt blijft;*
- *de lokale directeur meer ruimte krijgt om alle personeelsleden te ondersteunen en samen met hen een dynamisch, toekomstgericht en innovatief pedagogisch beleid te voeren;*
- *ze de scholen en alle personeelsleden kan versterken door een kwaliteitsvolle omkadering die ze geleidelijk aan uitbouwt.*

We vormen een scholengroep met zowel **basis- als secundair onderwijs én een hogere beroepsopleiding HBO5 - Verpleegkunde**, waardoor we optimaal én uniek, horizontaal én verticaal samenwerken. Het leren van elkaar, ook **niveau- overschrijdend én - doorbrekend**, staat daarbij centraal.

Het nieuwe schoolbestuur stelt het principe van **solidariteit** voorop: niet alleen financieel, maar ook vooral rond competentie- en expertise-uitwisseling.

Als katholiek schoolbestuur omarmen we graag de **kracht van de diversiteit** van onze scholen. We zijn daarenboven **bruggenbouwers**. Onze katholieke scholen blijven de dialoog aangaan met:

- ons personeel;
- alle ouders en leerlingen;
- alle scholen, basis en secundair, ook de scholen uit onze regio die niet tot ons schoolbestuur behoren;
- de lokale omgeving van elke school;
- het Hoger Onderwijs;
- het bedrijfsleven (innovatie, softskills ...);
- andere culturen en geloofsovertuigingen met de traditie van de eigen school/scholengroep als uitgangspunt.
- Het nieuwe schoolbestuur streeft naar **evenwicht en professionalisering** van de organisatie, neemt de verantwoordelijkheid voor de **uitbouw van het Katholiek Onderwijs** in de ruime regio en realiseert mee de aanbevelingen van

de studie 'de toekomst van het Katholiek Onderwijs Regio Mechelen'.

Foto boven: Ingezonden foto van de tweedaagse van bestuursleden, directies en beleidsmedewerkers aan zee op 15 en 16 februari 2017

Foto onder: ingezonden foto van de gesprekspartners bij de besturen die samen aan De Weg timmeren

Tijdspad

We tekenden een tijdspad voor de bestuursfusie uit. Er was een kennismakingsronde voor diverse beleidsdomeinen, met betrokkenheid van bestuurders, directies, beleidsmedewerkers en de personeelsgeleding. We maakten een financiële en infrastructurele analyse en werkten een communicatieplan uit. In het nieuwe organogram staat het pedagogische centraal. De uit-

gangspunten van dit organogram zijn:

- **Directeurs** ruimte en tijd geven voor hun **pedagogische opdracht** met inbegrip van het personeelsbeleid;
- Commissies uitbouwen waardoor ons **pedagogisch beleid** zich optimaal kan ontwikkelen;
- In **Ondersteunende** diensten voorzien waar we **specifieke competenties** samenbrengen;
- Goed **evenwicht** zoeken tussen het pedagogische en het ondersteunende luik;
- Een structuur ontwikkelen die **participatief bestuur** stimuleert met ruimte en respect voor elke taakinvoering.

Tijdens een **tweedaags seminarie** in februari 2017 bouwden directeurs, beleidsmedewerkers en leden van de diverse schoolbesturen enthousiast samen verder op de reeds gelegde fundamenteën. Ze vertaalden er de missie en visie, met de christelijke inspiratie als onderstroom, naar de diverse doelgroepen, met begrip voor de eigen schooltraditie.

De **kernwaarden** werden er vastgelegd vanuit een onderstroom die duidelijk op de christelijke inspiratie is gebaseerd: kwalitatief, talentgericht, maatschappelijk geëngageerd, gedurfd en divers onderwijs voor alle leerlingen in een schoolverbindend klimaat waar ELKE leerling zich goed kan voelen en waar solidariteit centraal staat.

Intussen zijn diverse commissies (financiën, infrastructuur, personeelsadministratie, communicatie, onderwijs) aan de slag gegaan om samen een mooi, nieuw en uitdagend onderwijs hoofdstuk te schrijven en zo mee te zorgen voor kwaliteitsvol onderwijs in de 21ste eeuw.

Voor eventuele verdere vragen van allerlei aard kan je terecht bij info@dewegvzw.be

Samenwerking twaalf schoolbesturen katholiek onderwijs regio Mechelen

Twaalf andere schoolbesturen uit de ruime regio Mechelen kwamen op 25 januari 2017 bij elkaar in het Sint-Ursula-Instituut in Onze-Lieve-Vrouw-Waver. Alvorens de voorzitters van de besturen een intentieovereenkomst ondertekenden, luisterden de aanwezigen naar een inspirerend woord van Bruno Raes en naar de fijne klanken van een paar muzikale jongeren.

Talrijke opkomst in het Sint-Ursula-Instituut in Onze-Lieve-Vrouw Waver.

Foto onder: referaat Bruno Raes

Algemeen directeur **Wilfried Wens** heette de talrijk opgekomen bestuurders en directeurs van harte welkom in het oratorium van de 175 jaar geleden door de zusters Ursulinen opgerichte school, waar tijdens de schooluren soms toeristen in de gangen rondlopen omwille van het waardevolle patrimonium.

Gast spreker **Bruno Raes**, lid van het Comité Besturen van Mechelen-Brussel en voorzitter van een schoolbestuur in Brussel, wees op de neoliberale logica waarin we vandaag leven en die er bijvoorbeeld voor zorgt dat we binnen het katholiek onderwijs elkaar als concurrenten beschouwen. In zo'n denkkader is het

moeilijk om aan Bestuurlijke Optimalisering en Schaalvergroting (BOS) te doen. Zelf heeft Raes ervaring met BOS-gesprekken in de hoofdstad, waarbij 15 schoolbesturen van 17 basisscholen samen al een nieuwe vzw hebben gesticht als basisvehikel voor latere fusie (zie hierboven). Maar er is nog een lange weg te gaan. Het zijn niet de structuren die bepalend zijn, maar ons denken. Hoe kunnen we de alternatieve logica binnenbrengen binnen het concurrentiemodel? We dienen rekening te houden met twee principes: efficiëntie (hoe snel je erin slaagt oplossingen te bieden voor problemen) en legitimiteit (wat is je autoriteit om dat te doen?). In een BOS-operatie moeten we die twee principes zien te verenigen.

Een ander principe is: 'richt je op het probleem'. Als je het met z'n allen eens bent over de probleemstelling, probeer dan vrij snel tot een doelstelling te komen en principes te formuleren, een gemeenschappelijk kader waar iedereen het over eens is. De oplossing die voldoet aan die criteria is een goede oplossing. Besturen hoeven zich niet te veel bezig te houden met zuivere operationele zaken.

Nog een ander principe: we zijn heel goed in het beantwoorden van de vraag wat en hoe we iets gaan doen, maar minder in waarom we iets doen. Dat is soms niet duidelijk, nochtans zou het ons meer energie geven en zouden we meer vooruitgaan als we meer tijd steken in een krachtig waarom-verhaal. Als bestuurders denken we te weinig na over onderwijs. Waarom organiseren wij onderwijs en willen we bestuurder zijn van een katholieke school? Is het de zorg om kinderen en jongeren te doen groeien, zodat zij de dingen kunnen aanpakken zoals zij dat zien?

Foto boven: Twee leerlingen van het Sint-Romboutscollege Mechelen luisterden de plechtigheid op.

Foto onder: de twaalf voorzitters na de ondertekening van de Intentieverklaring.

Pat Vandewiele, die als moderator optrad, pikte nog even op het verhaal van Bruno Raes in. De groep in Mechelen is nog niet ver weg van de startlijn. Sommigen denken al aan de eindstreep. De verwachtingen lopen wellicht nog uiteen, maar er is al een grote betrokkenheid, getuige het aantal aanwezigen en het grote aantal kandidaten voor de vier werkgroepen die binnenkort van start gaan. Het vertrouwen is gegroeid en de groep wil ervoor gaan.

Na dit academisch gedeelte vond de ondertekeningssceremonie plaats van de intentieverklaring, met op de achtergrond zang en gitaarmuziek van de twee leerlingen van het Sint-Romboutscollege. Daarop volgde een fijne receptie en een netwerkmoment.

Hierbij de perstekst:

Op woensdag 25 januari 2017 ondertekenden twaalf schoolbesturen van het katholiek onderwijs uit de ruime regio Mechelen een intentieverklaring.

In deze verklaring bevestigen ze dat ze samen willen onderzoeken hoe ze tot een concrete en structurele samenwerking kunnen komen. Sinds begin vorig jaar hebben herhaalde ontmoetingen ervoor gezorgd dat het vertrouwen in elkaar gegroeid is.

In totaal tellen de scholen van al deze besturen meer dan 2.000 kleuters, 3.715 leerlingen gewoon lager onderwijs, 286 leerlingen buitengewoon basisonderwijs, 5.155 leerlingen gewoon secundair onderwijs en 280 leerlingen buitengewoon secundair onderwijs.

Dag in dag uit kwaliteitsvol onderwijs geven aan deze 11.420 leerlingen is een erg grote verantwoordelijkheid. In een maatschappij die voortdurend en snel verandert en steeds meer verwacht van het onderwijs, is dat niet evident. De besturen beseffen dan ook dat samenwerking noodzakelijk is. Vanuit een grotere organisatie willen ze mogelijkheden scheppen om efficiënter te werken: ondersteunend en beleidsversterkend.

De directeurs en personeelsleden van de scholen krijgen op die manier meer ondersteuning om het beste uit hun leerlingen te halen. Want het belang van het

kind en de jongere staat voor al deze besturen centraal. Het doel van deze hele operatie is uiteindelijk om via een sterkere en meer professionele organisatie leerlingen nog beter onderwijs te geven zodat zij hun talenten ten volle kunnen ontwikkelen.

De twaalf schoolbesturen starten nu werkgroepen op die de aanloop naar de samenwerkingsovereenkomst zullen voorbereiden. Zij hopen in januari 2018 te landen met een concrete verbintenis. Voor welke samenwerkingsvorm uiteindelijk zal gekozen worden, zal blijken uit de resultaten van de verschillende werkgroepen.

Zij gaan aan de slag op basis van volgende overeengekomen principes:

- samenwerken in het belang van elke leerling, van ieder personeelslid, en van alle participanten van de scholen;
- samen de verantwoordelijkheid dragen voor het geheel van de scholen, vanuit een gezamenlijke missie;
- streven naar een daadwerkelijke subsidiariteit door lokale verankering en betrokkenheid te garanderen waarbij de eigenheid en cultuur van elke school behouden blijft;
- een efficiënte organisatie uitbouwen, met een transparante communicatiecultuur.

De besturen hechten veel belang aan transparantie en duidelijkheid. Daarom zullen zij regelmatig communiceren over de vorderingen van het proces.

Samen verantwoordelijkheid dragen voor een herkenbaar, katholiek kwaliteitsonderwijs in de regio, dat is waar deze twaalf besturen voor gaan!

De schoolbesturen die de intentieverklaring ondertekenden zijn:

Bestuur Vrije Basisschool Weerde vzw; De Ranken vzw, Mechelen-Leest-Heffen, Gesubsidieerde Vrije Basisschool Hofstade vzw; Katholieke Basisschool van Zemst; Onderwijsinrichting Ursulinen vzw, Onze-Lieve-Vrouw-Waver; Parochiaal Schoolcomité Sinte-Maria vzw, Bonheiden; Sancta Maria Basisschool vzw, Willebroek; Sint-Katarinaschool vzw, Sint-Katelijne-Waver; Technische Scholen te Mechelen vzw; Vrije Basisschool Onze-Lieve-Vrouw-Waver vzw; vzw Gemengd Buitengewoon Onderwijs Ter Elst, Duffel en vzw Katholieke Basisschool van Hombeek.

25 schoolbesturen van de regio Leuven ondertekenen engagementsverklaring

Ruim een jaar geleden, op 11 januari 2016, ondertekenden vertegenwoordigers van 29 katholieke schoolbesturen van de regio Leuven een **intentieverklaring** om via gesprekken te zoeken naar Bestuurlijke Optimalisering en Schaalvergroting. De Stuurgroep, met uit elk schoolbestuur een vertegenwoordiger, kwam sindsdien zeven maal samen. Het overleg mondde op 13 februari 2017 uit in de ondertekening van een **engagementsverklaring** tot participatie aan een project van bestuurlijke eenmaking van schoolbesturen in de regio Leuven. 25 van de 29 schoolbesturen beslisten de engagementsverklaring te ondertekenen.

Daarmee engageren ze zich:

- om samen gestalte geven aan een bestuurlijke schaalvergroting via **fusie** van schoolbesturen;

- een fusiecontext te ontwerpen voor de hele Leuvense regio waarin alle fusiepartners een plaats krijgen en waarbij ze gelijkwaardig worden behandeld;
- gezamenlijk verantwoordelijk te zijn voor het geheel van de fusiecontext waarbij slechts overgegaan wordt tot (een) reële fusie(s) na het bereiken van een onderhandelde afspraak binnen de hele groep;
- een concreet stappenplan op te maken binnen een afgesproken tijds kader om de fusiecontext te realiseren;
- alle directies, de medewerkers en ook de ouders bij dit proces nauw te betrekken;
- met de wettelijke vertegenwoordigers van de werknemers iedere fase van de besluitvorming te bespreken binnen de daartoe voorziene participatiekaders.

De fusiepartners beogen daarbij de volgende zes **doelstellingen**:

1. De partners vatten de bestuurlijke schaalvergroting en optimalisatie op als een noodzakelijke stap om het katholieke leerplichtonderwijs in de Leuvense regio te versterken **in het belang van het kind, de jongere, de medewerkers en de regio zelf**. De partners wensen daarbij de inspiratienota van de directiewerkgroep *'Uitdagingen voor het katholiek (leerplicht-)onderwijs regio Leuven: een blauwdruk'* als **inhoudelijke leidraad** te gebruiken bij de opbouw van hun fusieconcept.

2. Ze willen lokaal en regionaal 'ingebed' onderwijs aanbieden, met beleidsruimte voor de individuele scholen en met respect voor de diversiteit aan schoolculturen (**subsidiariteit**).

3. Ze willen hun bestuurlijke expertise en maturiteit (slagkracht) vergroten en de beleidsstructuren verder professionaliseren, mede met het oog op een **betere besteding van de beschikbare middelen**.

4. Ze wensen de mobiliteit en het **loopbaanbeleid** van medewerkers te verbeteren en de **tewerkstelling** te garanderen in een bredere organisatie.

5. Ze willen onderlinge **solidariteit** tussen schoolniveaus en soorten onderwijs creëren en stimuleren.

6. Tot slot wensen de partners de inzet van **vrijwilligers** in de fusiecontext verder te valoriseren als bestuurder, als lid van een Algemene Vergadering, als lid van lokale comités, ...

Foto van bij de ondertekening van de Intentieovereenkomst in Leuven in januari 2016

Daartoe starten ze op korte termijn met **gemengde werkgroepen** (bestuurders en directies) om een globale visie en een beleidskader uit te tekenen, een juridisch stappenplan en een ontwerp van fusieovereenkomst te maken, een communicatiekader te ontwikkelen, de financiële situatie te analyseren, een inventaris op te maken van eigendommen en erfpachtregelingen en onderlinge afspraken te maken over de gezamenlijke financiering van de voorbereidende fase van het fusieproject.

Vermeldenswaard is dat de gemengde werkgroep van directeurs de opdracht die hij van de Stuurgroep gekregen had tijdens het eerste trimester van het schooljaar 2016-2017, met succes heeft afgerond. Hun overleg resulteerde in een visietekst *'Uitdagingen voor het katholiek (leerplicht-)onderwijs regio Leuven: een blauwdruk'*. Die tekst zal een leidraad vormen voor de missie en visie van het fusieconcept.

Met schoolbesturen die, om uiteenlopende redenen, beslist hebben de engagementsverklaring niet te ondertekenen, zal gezocht worden naar passende **samenwerkingsverbanden**.

De schoolbesturen die de engagementsverklaring ondertekend hebben, vertegenwoordigen 58 scholen en bijna 20 000 leerlingen. Het zijn:

Dirk De Ceulaer treedt van in het begin op als moderator van de Stuurgroep BOS regio Leuven

Christelijk Onderwijs De Ark; De Vrije Gemengde Basisschool te Lubbeek vzw; Katholiek Basis-
onderwijs Sancta Maria Leuven; Katholiek Onderwijs De Kraal vzw; Katholiek Onderwijs van
Terbank Egenhoven te Heverlee; Leuvense Katholieke Scholen aan de Dijle vzw; Maria Institu-
ten Secundair Onderwijs Leuven; Miniemeninstituut; Parochiaal Schoolcomité Sint-Anna vzw;
School voor Buitengewoon Onderwijs Ter Bank vzw; Schoolbestuur van de Vrije Gesubsidieerde
Basisschool Mater Dei-instituut vzw; Schoolcomité Sint-Jan Baptist de la Salle vzw; Schoolcomi-
té Sint-Pietersschool Korbeek-Lo vzw; Sint-Albertuscollege-Haasrode; Ten Desselaer, Lovenjoel;
Vrij Technisch Instituut Leuven vzw; Vrije Basisschool De Linde; Vrije Basisschool Wijgmaal vzw;
Vrije Basisschool, Zusters van Liefde vzw; Vrije School De Kinderberg; Vzw Comité voor Onder-
wijs Annuntiaten Heverlee; Vzw Katholiek Onderwijs Kessel-Lo; Vzw Schoolcomité Bleydenberg
Vrije Basisschool; Vzw Vrije Gemengde Basisschool Sint-Joris; Windekind, Centrum voor buiten-
gewone zorg voor kinderen en jongeren met een motorische of neuromotorische en/of ver-
standelijke handicap

Overheidsopdrachten

Studiedag Overheidsopdrachten en inkoopbeleid

De Dienst Bestuur en Organisatie van Katholiek Onderwijs Vlaanderen organiseert op **donderdag 18 mei 2017** een studiedag **'Overheidsopdrachten en inkoopbeleid'** in het Diocesaan Pastoraal Centrum, Frederik De Merodestraat 18 in Mechelen, voor een doelgroep die bestaat uit schoolbesturen, directeurs en verantwoordelijken inkoopbeleid. Lesgeefster is **Gitte Laenen**, een uitstekende specialiste, die ook al de opleiding overheidsopdrachten verzorgt in het CVO Technische Scholen Mechelen

De vormingsdag bestaat uit een voormiddagssessie (van 9.30u tot 12.30u) en een namiddagssessie (van 13.30u tot 16.30u) en kost € 60 per deelnemer. Inhoudelijk gaat het over de nieuwe basiswet Overheidsopdrachten die op 17 juni 2016 in het Belgisch Staatsblad verscheen en waarvoor nog uitvoeringsbesluiten geschreven worden. We bevelen deze studiedag warm aan. Inschrijven kan nog tot 10 mei.

Infosessie e-Procurement

Op **dinsdag 9 mei 2017** vindt er van **9.30u tot 12u** opnieuw een vergadering plaats van de netwerkgroep Overheidsopdrachten van het aartsbisdom Mechelen-Brussel. We kozen ervoor die vergadering ook **open te stellen voor andere geïnteresseerden** omdat we op dat moment een **infosessie** plannen over **e-Procurement**. Dat is een verzamelnaam voor alle (elektronische) applicaties die bij het aankoopproces van de overheid gebruikt worden. Het ziet ernaar uit dat iedereen die een overheidsopdracht wil plaatsen die gepubliceerd moet worden, binnen afzienbare tijd gebruik zal moeten maken van die elektronische applicaties. **Peter Christiaens**, projectleider bij e-Procurement zal de infosessie verzorgen.

Plaats: Diocesaan Pastoraal centrum, F. De Merodestraat 18 in Mechelen.
Er volgt nog een uitnodiging met inschrijvingsmogelijkheid.

Werking I.R.O.

De nieuwe medewerker van vzw Interdiocesane Raad Overheidsopdrachten (I.R.O.), **Olivier De Ryckere**, is bezig met marktverkenning rond een nieuwe overheidsopdracht **brandblusapparaten** en heeft ook al heel wat tijd gependeed aan de voorbereiding van de nieuwe **energiecontracten**. We proberen u daar tijdig van op de hoogte te brengen.

Intussen worden ook nieuwe overheidsopdrachten **verzekering elektronica en brandverzekering** voorbereid.

Vieringen, conferenties, studiedagen...

Op zoek naar de schat

Dag van de godsdienst – 3 februari 2017

De inspectie-begeleiding rooms-katholieke godsdienst organiseerde op 3 februari 2017 in het Diocesaan Pastoraal Centrum te Mechelen de eerste Dag van de godsdienst. Deze studiedag richtte zich naar leerkrachten en directies uit het kleuteronderwijs, het lager onderwijs en het buitengewoon basisonderwijs met als doel samen op weg te mogen gaan in het godsdienstonderwijs.

De eerste Dag van de godsdienst kon op heel wat belangstelling rekenen.

Een schat in jezelf, in het kind, in de traditie

Met kinderen op weg gaan in het vak rooms-katholieke godsdienst heeft iets van het zoeken naar een schat. We weten dat die schat bestaat. Anderen vertellen over de kostbaarheid ervan en zelf geloven we meestal ook in het waardevolle van die schat. Toch ligt die schat niet altijd voor het grijpen. Soms vraagt het vinden van die schat een echte zoektocht, een zoektocht die soms aangenaam is, maar die soms ook moeilijker

Inleiding door Jürgen Mettepenningen

verloopt... Meer zelfs, zonder zoektocht zou er geen schat zijn en misschien maakt precies dat zoekproces die schat wel zo waardevol ... En net als bij iedere zoektocht, is het soms verrijkend om met anderen op weg te gaan, om gidsen te ontmoeten, om mensen op je pad te vinden die je 'oog geven voor'. Op de flyer van de *Dag van de godsdienst* prijkte dan ook een flonkerende diamant. Die edelsteen was vergezeld van de woorden 'een schat in jezelf, in het kind, in de traditie'. Daarmee werd het doel van deze studiedag omschreven. Doel was om samen (opnieuw) de rijkdom van het godsdienstaanbod op school te ontdekken, om de parel in jezelf als leerkracht en als persoon te vinden en om kinderen uit te nodigen om de schat in zichzelf te ontdekken. En bovenal: om te ontdekken hoe deze schatten elkaars rijkdom versterken en doen oplichten...

Zie de vlinder in elke rups ...

Jürgen Mettepenningen, bisschoppelijk afgevaardigde voor het onderwijs, heette de aanwezigen in de aula hartelijk welkom. Hij stelde dat veel leerkrachten leven met de vraag of hun godsdienstaanbod wel voldoende oogst oplevert. Mettepenningen toonde dat die vraag hem na aan het hart ligt en vertelde een verhaal over een rupsenschool waarbij de rupsen ijverig aan de Bijbel knabbelden. Ze hadden immers gehoord dat dit hen kon helpen om een vlinder te worden. Sommige rupsen knabbelden de hele Bijbel op, maar met andere rupsen verliep het minder vlot. Een rups kon zelfs maar een paar letters opeten. Hoe kon hij ooit een vlinder worden? Gelukkig was de juf wijs en zag ze de schat in haar rupsenkinderen! 'Het gaat er niet om hoeveel je eet,' zei ze. 'Wel om hoe je dat hebt gedaan. En kijk eens wat een letters er werden uitgekozen: een L ... een O ... een V ... een E ... LOVE ...'

De veelzijdigheid van de diamant

Na de plenaire opening trok elk naar een lokaal voor een werkwinkel. De aanwezigen konden genieten van verschillende inspirerende en praktijkgerichte workshops, waarbij men er één in de voormiddag en één in de namiddag kon kiezen. Iedere workshop belichtte op een eigen manier de kansen om vandaag binnen het 'vak' godsdienst met kinderen op weg te gaan:

- ✓ Met waarde-volle prentenboeken de levensbeschouwelijk en religieuze groei van kleuters stimuleren.
- ✓ Godsdienst door de Zill-bril
- ✓ Talentontwikkeling in de godsdienstles
- ✓ Godly Play
- ✓ Bidden met kleuters : een

waaier van mogelijkheden.

- ✓ Werken met symbolen en rituelen in de klas
- ✓ De kracht van de stilte
- ✓ Godsdienst in het Buitengewoon Onderwijs, een schat aan mogelijkheden.

✓ Bijbelverhalen in beweging

- ✓ Aan de slag met Bijbelse symboolpanelen
- ✓ Godsdienstactiviteiten verrijken met kleuteryoga, mindfulness en Sherborne
- ✓ Biblioloog
- ✓ YouTube in de godsdienstles: té gek
- ✓ Godsdienst ten voeten uit ... Ontdekken en ervaren met het lichaam in de godsdienstles
- ✓ Geweldloze en Verbindende communicatie in de godsdienstles

De veelzijdigheid in de workshops toonde ook de veelzijdigheid van het 'vak' godsdienst op school. Godsdienstonderwijs is immers een sprankelende diamant: er zijn veel facetten die elk op hun manier iets van het Licht laten oplichten.

Een kostbare schat

Aantrekkelijk godsdienstonderwijs is altijd onderweg. De zoektocht naar hoe het godsdienstaanbod betekenisvol kan zijn voor kinderen vandaag houdt nooit op. Die zoektocht kent geen einde, juist omdat men het kostbare van die Blijde Boodschap heeft ontdekt en men ertoe wil bijdragen dat ook anderen deze mooie, waardevolle schat kunnen vinden. Om die reden zijn alle leerkrachten uit het basisonderwijs opnieuw van harte welkom op de volgende *Dag van de godsdienst*: 23 februari 2018!

Sophie Veulemans (tekst en foto's)

Congres directeurs secundair onderwijs Mechelen-Brussel Blankenberge 15-17 maart 2017

Congrescentrum Floreal in Blankenberge was van 15 tot 17 maart 2017 het toneel voor het jaarlijkse congres voor directeurs secundair onderwijs van het aartsbisdom Mechelen-Brussel. Ongeveer 200 directeurs, adjunct-directeurs en pedagogische begeleiders namen deel aan de referaten, workshops, de misviering, ontspannings- en netwerkactiviteiten die zo'n congres telkens weer kleur geven.

Foto boven: Kris Van den Branden

Foto onder: het vertrouwde gelegenheidskoor

De eerste spreker op woensdagnamiddag was professor **Kris Van den Branden**. Hij had het over 'Onderwijs voor de 21ste eeuw: zijn we nog mee?' De wereld is de laatste decennia sterk veranderd, de manier van communiceren, de diversiteit van de samenleving. In die tijd is de school nauwelijks veranderd, integendeel ze is hopeloos verouderd. De Vlaamse Scholierenkoepel vraagt meer zinvolle leerstof, die over hun leven gaat, hun taken in de toekomst. Dat is een vraag naar de sleutelcompetenties voor de 21ste eeuw. De spreker lichtte toe hoe je die sleutelcompetenties kan doen werken. Het gaat over 'taal en informatie', kennis, verbeelding, sociale relaties, technologie, verandering, je eigen leven, het leven op deze planeet. Het is nodig het curriculum te actualiseren met vak-doordringende competenties. Van den Branden illustreerde zijn betoog met filmfragmenten over goede praktijkvoorbeelden. Succesvolle onderwijssystemen bieden zinvolle inhoud aan, motiveren door aan te zetten tot actief leren, maken verbindingen, gebruiken coöperatieve werkvormen met variatie, zorgen voor een veilig klimaat, differentiëren, geven meer feedback, ondersteuning en begeleiding en stimuleren het zelfsturend vermogen.

De evaluatie in een schoolrapport kan ook beter evolueren van een puntenrapport naar een groeirapport, waarbij de leerling niet met anderen maar met zichzelf vergeleken wordt. Leerkrachten moeten hun isolement doorbreken door meer met elkaar uit te wisselen. Directeurs spelen daar een sleutelrol in.

Na een koffiepauze trok het hele gezelschap naar de kerk aan het station van Blankenberge voor een stemmige eucharistieviering voorgaan door de E. Heer **Tim Peeters** en de plaatselijke pastoor en mooi opgeluisterd door het gelegenheidskoor van directeurs en begeleiders.

Die avond wachtte ons nog een heerlijk, uitgebreid avondmaal.

De tweede dag begon met een getuigenis van journalist **Pieter Stockmans**, die een Syrisch gezin gevolgd heeft op hun vlucht naar het eiland Lesbos en via de Balkanroute (vóór die werd afgesloten) naar ons land.

Foto boven: Pieter Stockmans met een meeslepend verhaal over een Syrisch gezin op de vlucht

Foto midden rechts: Daniël Trimbos, ervaringsdeskundige in de armoede

Het was een pakkend verhaal met veel aandacht voor de trauma's waaraan de kinderen van het gezin waren blootgesteld. Gelukkig was er een voorlopig happy end, getuige de foto van beide kinderen veilig en wel in een school in Leuven.

Het getuigenis was een vorm van inleiding op vijf aansluitende infosessies waarvan we er dezelfde voormiddag twee konden kiezen. Eerst kregen we een onderdompeling in de wereld van de armoede, op een (hyper)actieve wijze voorgesteld door vormingsmedewerker en ervaringsdeskundige **Daniël Trimbos**. Hij pleitte voor 'een eerlijke kans bij onderwijs

voor kinderen en jongeren in armoede'. Wie beter dan hij kon getuigen over het isolement waarin kinderen uit generatie-armoede terecht komen, indien ze niet op een gepaste wijze positieve aandacht krijgen in de school en in de maatschappij. Het mag een wonder heten dat hij zelf, ondanks alle discriminatie, pesterijen, negatieve feedback, er toch in geslaagd is een diploma van het hoger onderwijs te behalen en zijn weg te vinden in de maatschappij. Daar ontnemen vooroordelen vele kansen van armen om volwaardig mens te zijn en te ontsnappen aan die armoede. We kregen een beter inzicht in de gevoelswereld van arme mensen en in hoe het beleid faalt om daar fundamenteel verbetering in te brengen.

Ingrid De Jonghe, initiatiefneemster van Therapeuten voor Jongeren, kon op heel wat waardering rekenen.

De tweede infosessie focuste op jongeren in een noodsituatie. **Ingrid De Jonghe**, initiatiefneemster van *Therapeuten voor Jongeren (Tejo)*, lichtte toe hoe ze in maart 2010 gestart is met begeleiding van jongeren met een psychologisch of emotioneel probleem, met zelfmoordgedachten. Die moeten soms maanden wachten op een eerste gesprek met een Centrum voor Geestelijke Gezondheid, en dan is het vaak te laat. Tejo zorgt ervoor dat ze meteen op gesprek kunnen komen en gedurende maximum een tiental sessies individueel begeleid en geholpen worden. Dat is bovendien gratis en het verloopt anoniem en laagdrempelig. De organisatie werkt met vrijwilligers, die allemaal een professionele achtergrond hebben en getraind worden om dit waardevolle werk te doen. Intussen zijn er al in tal van regio's plaatselijke afdelingen van Tejo geopend en zijn er al honderden jongeren geholpen. Om jongeren de weg naar die hulpverlening te wijzen is de strip 'Emma' uitgegeven en verspreid over alle scholen in Vlaanderen. Een bewonderenswaardig initiatief, dat volop de steun geniet van kinderpsychiaters en professoren.

De andere drie thema's belichtten eerder interculturele uitdagingen: 'Obstakels voor studenten met een migratie-achtergrond. Atypische studenten in het onderwijs' met **Ahmed Chouyouhi** en **Joanna Huys** van de KU Leuven, 'Integratie: hoe kijk je daar naar?' met **Sam Mampaey**, projectmedewerker bij Atlas – Integratie en Inburgering Antwerpen, en 'Solidariteit en liefde in tijden van angst' met **Bleri Lleshi**, docent aan de UCLL.

Na al die boeiende getuigenissen was er wat ontspanning nodig. De deelnemers konden donderdagnamiddag kiezen uit een bezoek aan de haven van Zeebrugge, een maritieme wandeling in Blankenberge, golfinitiatie in Oostende, een chocoladewandeling door Brugge en een fietstocht voor de sportieve of recreatieve genietster. Wij kozen voor het laatste en maakten een fietstocht van een 27 kilometer in de polders en via Lissewege. Het zonnige lenteweekend zorgde voor een fijne sportieve ervaring en voor de nodige tussenstops ter ondersteuning van de plaatselijke horeca.

Johan De Keyser probeerde onze stress weg te toveren met de magie van het leven.

Foto rechts: Paul Windey

Diezelfde avond, na het avondmaal, wachtte ons een conference van psychiatisch verpleegkundige **Johan De Keyser** met als titel 'WAAN-ZIN een pleidooi voor meer (zelf)zorg.' Via liedjes en veel humor hield hij ons een spiegel voor van hoe wij door ons eigen toedoen in stress-situaties en burn-out terecht komen, terwijl het ook anders kan, als we meer open staan voor de magie van het leven en voor samenwerking met het hele team.

De laatste dag mocht **Paul Windey** de spits afbijten met een referaat over 'Langer werken – Zware beroepen: een dilemma?'. Als voorzitter van de Nationale

Arbeidsraad en van het Nationaal Pensioencomité was hij goed geplaatst om uitleg te geven bij de plannen van de regering over de pensioenhervorming. Hij moest echter toegeven met lege handen te staan, omdat de besprekingen nog van start moeten gaan. De uitgaven voor de pensioenen stijgen fors en daar staat steeds minder financiering tegenover. De enige remedie is de uitgaven te verminderen door de mensen langer te laten werken. De levensverwachting is gestegen, hoger geschoolden leven gemiddeld langer, maar hoe zorgen we ervoor dat langer werken 'werkbaar' blijft? Het is bijzonder moeilijk een definitie te

formuleren van 'zwaar werk'. Wat is de impact van stress op mensen en hoe kunnen we dat compenseren in het pensioen? Windey beseftte dat de onderwijssector veel psychosociale belasting kan meebrengen en nood heeft aan begeleiding om daar veerkrachtig mee om te gaan. Bij de wet op werkbaar werk is echter geen aandacht besteed aan onderwijs. Over de mooie initiatieven van Flanders Synergy

staat niets in het loopbaandebat. In de vragenronde vernamen we dat bedrijven minder goede ervaringen hebben met vragenlijsten om de stress te meten, omdat die

Lou Van Beirendonck

verwachtingen creëren die niet ingelost kunnen worden en zo tot frustraties leiden. Zullen de maatregelen ervoor zorgen dat onze kinderen ook een leefbaar werk hebben en een leefbaar pensioen? Daar kon de spreker geen garantie voor geven. Niet echt een motiverend vooruitzicht.

De volgende spreker, professor **Lou Van Beirendonck** had als thema *'Loopbaanbeleid verwacht competenties en benut talent'*. In zijn inleiding had **Luc Van Riet** de aandacht gevestigd op de nakende schaarste van 9000 leerkrachten in de komende decennia. Het contingent nieuwe starters in de lerarenopleiding volstaat niet om de uitstroom op te vangen. Dat betekent dat we meer dan ooit zorgzaam moeten omgaan met talenten en competenties. De vraag volgens Van Beirendonck is hoe we voldoende uitdagingen creëren met aandacht voor passie en individuele competenties. Hij toonde aan dat we geëvolueerd zijn van een blauw model met top down en centrale benadering, via een rood model dat bottom up en decentraal georganiseerd is, naar een paars model dat geconnecteerd en geïntegreerd is. Dat is een combinatie van de goede kenmerken van de voorgaande managementsmodellen. Het gaat erom de medewerkers medeverantwoordelijkheid te geven, waarderen te werken maar toch te zeggen waar het op staat, te zorgen voor een echte dialoog, een gepaste omgang met feiten en cijfers, evaluatiegesprekken die bijdragen tot tevredenheid. Loopbanen gaan over de manier waarop we met elkaar in verbinding gaan en talenten en competenties waarderen.

Danny Pijls

Congresvoorzitter **Danny Pijls** stelde in zijn dankwoord vast dat dit congres alvast enkele ingrediënten van die nieuwe visie bevatte: connectie, contact, netwerking, groei-kracht. Hij dankte vervolgens al wie organisatorisch heeft meegewerkt aan het welslagen van het congres. **Piet De Mulder** zong vervolgens met eigen gitaarbegeleiding het liedje 'Koester de dag', dat Jan Leyers geschreven had voor zijn kleinzoon.

Het slotwoord was voor **Jürgen Mettepenningen**, bisschoppelijk afgevaardigde voor het onderwijs.

Hij had tijdens het congres vaak het woord 'uitdaging' gehoord, een woord dat vele invullingen krijgt.

Dialoog blijft een belangrijke uitdaging en kan helpen om conflicten te vermijden. De zorg en liefde voor de leerling blijft centraal staan en brengt ons hier samen.

De volledige tekst van de toespraak vindt u hieronder.

Piet De Mulder, met een warm lied 'Koester de dag'.

Foto rechts: lekkere maaltijden en fijne ontmoetingen horen er ook bij.

Het was opnieuw een zeer geslaagd congres. De volgende afspraak is van 16 tot 18 maart 2018 in Houffalize.

Slottoespraak Jürgen Mettepenningen tijdens het Congres directies SO

Beste collega's

Jürgen Mettepenningen tijdens zijn slottoespraak tijdens het Congres directeurs secundair onderwijs Mechelen-Brussel.

1. Valt het u ook op hoeveel keer het woord 'uitdaging' valt? Denken we aan de uitdaging van "Tournée minérale" - iemand die me liet weten een nieuwe job te hebben en dus een "nieuwe uitdaging" - gisteren op de Raad van Bestuur van Katholiek Onderwijs Vlaanderen zat het vol "uitdagingen".... Misschien is "uitdaging" tegenwoordig wel het woord dat de meest verschillende invullingen krijgt, gaande van problemen die aangepakt moeten worden, over een nieuwe job die men begint, tot de beste voornemens die een mens voor zichzelf maakt. Ook hier op het congres viel het woord meermaals, en wel louter in positieve zin.

2. Bijvoorbeeld: in wat Lou Van Beirendonck zei en tot de 7 C's die Kris Van den Branden woensdag voorhiel, behoorde de C van 'challenge': 'Durf mensen uit te dagen'. Diezelfde dag als de lezing van Kris Van den Branden, een uur later, werd de term meegenomen naar een hoger niveau, met name in de prachtige eucharistieviering. Daar klonk het dat ook God mensen uitdaagt. Ik citeer: "Steeds weer zult Gij ons uitdagen om Jezus' voorbeeld te volgen: goedheid, respect en verbondenheid met

elke mens".

3. 'Mensen durven uitdagen en ons door God laten uitdagen': het is een dubbele dynamiek, maar eigenlijk zijn het twee facetten van één en dezelfde dynamiek die méér naar de diepte gaat dan we misschien vermoeden. Want vervang het woord 'uitdagen' door 'liefde' en je zit midden in de kern van het evangelie en tevens in de kern van het leven. En dan klinkt de tweeledige dynamiek als volgt: 'Mensen durven liefhebben en ons door God laten liefhebben'. Sta me toe nu de verbinding te maken, want waar uitdagingen gedragen zijn door liefde, daar worden ze samen gedragen, namelijk door degene die uitdaagt en door degene die uitgedaagd wordt. Laat ons dit toepassen op de wereld van de school en van onszelf hier. Ik houd het kort: 3 punten en een slotalinéa:

4. Eerste punt: Elke school is een vat vol uitdagingen - het is ongelooflijk hoeveel uitdagingen er zijn op een school. Ik moet het u niet vertellen (u weet het beter dan ik) : de uitdagingen zijn er in alle richtingen van en naar leerlingen, leerkrachten, bestuurders, ouders, gemeente, verenigingsleven, arbeidsmarkt, samenleving. Soms heel duidelijk uitgesproken uitdagingen, soms niet zo duidelijke omdat het leven nu eenmaal vaak niet zo duidelijk is en uitdagingen vaak verweven zitten in een kluwen van een specifieke context en van - jawel - andere uitdagingen. Wanneer ik paus Franciscus dan hoor spreken dat we ons moeten vormen in de kunst van een goed onderscheidingsvermogen, dan zie ik die kunst niet los van de liefde en niet los van de uitdagingen. Of om een leerkracht te citeren: "Als de gasten voelen dat je hen graag ziet, dan mag je van hen dat tikje méér vragen en kunnen ze zo méér bereiken, al moet je altijd zorgvuldig zien wat je hen vraagt of tot wat je hen uitdaagt". Wijze woorden, vind ik.

5. Tweede punt: 'uitdagen' mag dan wel een werkwoord zijn, het is in wezen een relationeel woord. Met andere woorden: uitdagen doe je in dialoog. Dialoog is vandaag geen sinecure, niet op het macroniveau van de wereldpolitiek noch op het microniveau van een school. Maar op beide niveaus heeft het te maken met goede wil: hebben alle betrokken partijen de goede wil om ergens te geraken, samen? Laten we ons echter optrekken aan de 'good practices'! In hoeveel gevallen wordt een conflict niet ontijdend door mensen rond de tafel te zetten? En hoeveel deugd doet het niet om ouders die in egestelling binnenkomen, tevreden je bureau te zien buitengaan? Tot slot: hoe fantastisch is het niet dat een vooroordeel of roddel de wereld wordt uitgeholpen door gewoon 5 minuten tijd te maken voor elkaar? Dialoog is niet alleen een oplossing voor

problemen, het is vooral de weg om problemen voor te zijn, om elkaar positieve energie te geven, om elkaar constructief uit te dagen. Maar laat ons realistisch wezen: in sommige omstandigheden is een minimum aan dialoog al een hele uitdaging op zich, zeker wanneer de eerste stap van jou wordt verwacht en je soms stoot op een muur. En dan denk ik aan de zin in onze eucharistieviering van eergisteren die de alineafloot waar het woord 'uitdaging' klonk: "God, geef ons de moed, de kracht en de sterkte om dit vol te houden".

In de prachtige eucharistieviering op woensdag ging het ook over 'uitdagingen'.

te houden". Inderdaad, soms lukt het niet alleen op eigen kracht, punt.

6. *Derde punt: Een school is een school, dat wil zeggen een begeleidings- en opleidingscentrum om jonge mensen te vormen. Directeurs - elk van u - jullie - hebben een eminente plaats in de school. U bent een hoofdverantwoordelijke, manager, herder, ook dat. 'Een hele uitdaging!' En in die uitdaging is het goed om ons verbonden te weten met andere directeurs, te*

leren van elkaars verhalen, het leven wat te delen met elkaar, elkaar te bemoedigen en onszelf wat te laten vormen. Schoolgemeenschap en schaalvergroting mogen ons dan dichter bij elkaar brengen, ook een congres als dit doet dat, absoluut. Proficiat aan de organisatoren om ook dit jaar voor een geweldig congres te hebben gezorgd! Het moet een geweldige uitdaging zijn om een congres als dit voor te bereiden, in dialoog, als stuurgroep, ten behoeve van vorming voor ons allen en verbondenheid met elkaar. Gefeliciteerd!

7. *En zo komen we aan de slotlinea, beste collega's. In ons katholiek onderwijs zijn er vandaag heel wat uitdagingen. Het gaat dan over de modernisering van ons secundair onderwijs, over zorg en inclusie, over de aantrekkelijkheid van de lerarenjob en de professionaliteit in de lerarenopleiding, over de BOS-operaties, de kwaliteit van ons onderwijs, enzovoort. Ons onderwijslandschap is op een groot aantal domeinen in verandering, en dat is goed zolang het onderwijs daardoor ten goede evolueert en de weg van die evolutie in dialoog met elkaar wordt bewandeld. Maar in al die uitdagingen staat één iemand centraal, en dat is en blijft de leerling. Het is die leerling die als opgroeiende mens ons criterium bij uitstek is: kortom, hoe brengt alles wat nu op de agenda staat van voorstellen en veranderingen iets aan die leerling bij - hoe maakt dat de vorming van die leerling sterker, warmer, rijker?! Het mag hier dan een directiecongres zijn, het is de liefde voor de leerling die ons verbindt en ons hier samenbrengt. Het is de zorg voor die leerling die het criterium bij uitstek is in het onderscheidingsvermogen om te weten welke uitdagingen belangrijk zijn, ertoe doen of minder belangrijk zijn.*

8. *Daarmee zijn we aan het slot van het congres gekomen. Kardinaal Jozef De Kesel, die ik hier mag vertegenwoordigen, stond er op u zijn warme groeten over te maken, wat ik bij deze met plezier doe. Ik wens u een behouden terugrit toe, en als u straks thuiskomt en er ligt na drie dagen afwezigheid een briefje voor u klaar met allerlei te do's er op geschreven, zie er dan een positieve uitdaging in. Ik dank u!*

Studiedag 'Het elektrisch dossier en een haalbare risicoanalyse voor uw school'

Don Bosco Halle – 21 maart 2017

Op de eerste dag van de lente stond het team van Don Bosco Halle onder (hoog)spanning. Ze verwachtten die dag een zeventigtal deelnemers aan een studiedag over het thema 'Het elektrisch dossier en een haalbare risicoanalyse voor uw school'. Via een theoretisch voormiddagdeelte en een praktijkgedeelte na de middag werden preventieadviseurs, directeurs, installatieverantwoordelijken uit het hele bisdom wegwijs gemaakt in de wetgeving over elektrische installaties en hoe ze die in de praktijk van hun school of scholen dienen toe te passen.

Franky Wauters

Het initiatief ging uit van een samenwerkingsverband tussen de diocesane stuurgroep Preventieadviseurs ondersteund door het Vicariaat Onderwijs Mechelen-Brussel, **Franky Wauters** van Katholiek Onderwijs Vlaanderen en enkele medewerkers van de nijverheidsschool Don Bosco Halle: **Philip Van Hamme**, technisch directeur, zijn voorganger **Frans Van Nieuwenhuysse**, **Jonathan Van Poeck**, installatieverantwoordelijke, **Olivier De Pril**, preventieadviseur en **Chris Vandembemt**, overkoepelend preventieadviseur van het Don Bosco Onderwijscentrum. Na een inleiding door **Franky Wauters**, lichtte ingenieur **Stefan Leuckx** van Toezicht Welzijn op het Werk het wettelijke kader toe van het KB van 4 december 2012. Hij schetste de evolutie van de wetgeving en ging dieper in op wat een goede risicoanalyse is. Vóór 1 januari 2014 moest een oude elektrische installatie onderworpen zijn aan een eerste controle en vóór 31 december 2014 diende de werkgever een risicoanalyse uitgevoerd te hebben voor elke elektrische installatie en alle nodige preventiemaatregelen genomen te hebben. Vóór 31 december 2016 moest iedere installatie voor elk te evalueren risico ten minste aan de bepalingen voldoen van het AREI (het Algemeen Reglement op de Elektrische Installaties). Alleen voor oude elektrische installaties is een uitstel mogelijk tot uiterlijk 31 december 2018, maar daarvoor moest er vóór 31 december 2016 al een gedetailleerd en gemotiveerd uitvoeringsplan aanwezig zijn, met het advies van de preventieadviseur en het CPBW (Comité voor Preventie en Bescherming op het Werk). Sommige deelnemers vernamen dus dat ze al achterop hollen en in overtreding zijn door het uitstel niet tijdig te hebben aangevraagd...

Daarna overliep **Philip Van Hamme** het elektrische dossier aan de hand van een presentatie met tal van concrete voorbeelden over hoe zo'n dossier het best wordt opgesteld.

Stefan Leuckx

Philip Van Hamme

Na een koffiepauze ging hij samen met **Jonathan Van Poeck** dieper in op de risicoanalyse, alweer geïllustreerd met zelfgemaakt materiaal. Die praktische modellen werden na afloop via een drop box ter beschikking gesteld van de deelnemers. Op die manier kan het voor de deelnemers haalbaar worden om zelf zo'n risicoanalyse uit te voeren.

Na het middagmaal werden de deelnemers in kleine groepen ingedeeld volgens voorkennis en door de ploeg van Don Bosco rondgeleid in de verschillende ateliers en lokalen van de technische school. Ze kregen

Jonathan Van Poeck

deskundige uitleg bij enkele schakelborden en nuttige tips voor hun risicoanalyse.

Als afsluiter konden de deelnemers vragen stellen, zoals 'wat te doen met installaties waar geen schema's of conformiteitskeuring van bestaan?' Die situatie komt veel voor. Soms is het inderdaad nodig om vanaf nul te beginnen en alles te laten uittekenen, waarop dan een conformiteitskeuring kan volgen. Het is ook altijd aangewezen in alle schakelkasten een kopie te steken met het schema. Op die manier beschik je altijd nog over het origineel mocht bv. een elektricien zo'n kopie hebben meegenomen bij een herstelling of keuring.

Foto onder: de equipe van Don Bosco: (vlnr) Frans Van Nieuwenhuysse, Chris Vandembemt, Philip Van Hamme en Jonathan Van Poeck

Hoe een installatie in kaart brengen zonder plan? In dat geval zou je zelf met een grondplan de volgorde van de schakelkringen moeten onderzoeken.

Kunnen we onze risicoanalyse zelf uitvoeren als er op school niemand is die een technische opleiding heeft? Het advies is er toch een specialist bij te betrekken en de installatie dan regelmatig op te volgen en in orde te houden. Als een elektricien een werk uitvoert, kun je telkens een keuring in de prijsaanvraag opnemen.

Berekeningsnota's zijn nodig als het gaat over nieuwe installaties, bij oude installaties vraag je aan een keuringsorganisme om metingen uit te voeren. Die moeten wel onder spanning staan, dus in dienst zijn.

Berekeningsnota's zijn nodig als het gaat over nieuwe installaties, bij oude installaties vraag je aan een keuringsorganisme om metingen uit te voeren. Die moeten wel onder spanning staan, dus in dienst zijn.

Guido François, directeur Dienst Schoolorganisatie van het Vicariaat Onderwijs, dankte het panel dat de vragen beantwoordde van harte voor hun inzet, voor de puike voorbereiding en het vlot-

te verloop van de vormingsdag. Hij sprak ook zijn waardering uit voor de diocesane stuurgroep preventieadviseurs, die de laatste vijf jaar al heel wat vormingssessies op het getouw heeft gezet. Het is een hechte ploeg, met preventieadviseurs van alle niveaus en uit alle regio's van ons bisdom, die veel met elkaar uitwisselen. Wie geïnteresseerd is om lid te worden van deze netwerkgroep, mag altijd zijn of haar naam opgeven.

Uit de evaluatieformulieren die achteraf via de website www.nascholing.be werden ingevuld, bleek een grote tevredenheid over de algemene organisatie, de deskundige sprekers, het zeer bruikbare ter beschikking gesteld materiaal, het praktijkgedeelte en de goede structuur van de vormingsdag. Voor herhaling vatbaar dus.

Dialogavond over Radicalisering en Polarisering - 21 maart 2017

Khalid Benhaddou, voorzitter van het platform van Vlaamse imams, en Chris Wyns, werkzaam binnen Katholiek Onderwijs Vlaanderen rond gelijke kansen en diversiteit, gingen op 21 maart met elkaar en het publiek in gesprek. Deze dialogavond vond plaats in de context van de herdenking van 1 jaar aanslagen, waarnaar bisschoppelijk afgevaardigde Jürgen Mettenpenningen verwees in zijn verwelkoming.

Imam Benhaddou vatte de avond aan met een overzicht van de evolutie van de islam sinds zijn ontstaan, waarbij het einde van het kalifaat in 1924 nog steeds opspeelt tot op vandaag. Salafisten menen dat de moslims terug zo letterlijk mogelijk (en volgens hen dus zo zuiver mogelijk) volgens Mohammed moeten

Aandachtige toehoorders op de Dialogavond over radicalisering en polarisering (foto's Anne Vercammen)

leven. Wahabisten – Saoedische salafisten – willen op geweldloze wijze een 'zuivere islam' nastreven. Op hun beurt geloven de moslimbroeders in democratie als weg naar de islamstaat. Djihadisten komen dan weer voort uit wahabisten en moslimbroeders, met radicaliteit als weg om het kalifaat te herstellen, geweld inclusief (Osama Bin Laden stichtte in deze geest Al Qaida, voorloper en promotor van IS). Zij hanteren een manipulatieve interpretatie van de koran, waarbij christendom en jodendom worden verworpen. Elke nuancering is hier zoek. Vaak is precies binnen deze context de link tussen criminaliteit en radicalisering groot: wie veel op zijn kerfstok heeft, zou dat slechts op één manier kunnen goedmaken, namelijk met geweld. IS maakt gebruik van een apocalyptisch discours, inbegrepen een strenge scheiding tussen gelovigen en ongelovigen. Na dit rijk gestoffeerd overzicht, ging imam Benhaddou in op wegen om hiermee om te gaan. Zo besprak hij o.a. repressie en preventie.

In België is de islam erkend in 1974 – in 1978 in het onderwijs, al ging pas in 2005 de 1ste inspecteur islam aan de slag in Vlaanderen. Wat radicalisering betreft, gaf Benhaddou aan dat de grootste radicalisering niet gebeurt in de moskee, maar in garageboxen en op internet.

Naar het onderwijs formuleerde Benhaddou verschillende uitdagingen op het terrein van gelijke kansen, diversiteit, interlevensbeschouwelijke dialoog. Hij hield een pleidooi voor een onderwijscultuur die niet alleen vaardigheden maar ook waardigheden centraal plaatst.

Wanneer extremen niet aan de rand staan maar naar het centrum komen, dan worden kansen gegeven aan populisme. Vandaag maken we de botsing mee van de onwetendheid, van projecties en percepties over elkaar. Nochtans zijn de culturele rijk-

Khalid Benhaddou

dommen in Oost en West er gekomen op grond van ontmoeting tussen Oost en West, zo sloot Benhaddou zijn bijdrage af.

Chris Wyns vertolkte het verhaal van imam Benhaddou naar de wereld van jongeren in de school. Hij bracht de presentatie “Radicaliteit insluiten, polarisering uitsluiten”. Eerst besprak hij het element van identiteit, die volgens bepaalde invalshoeken meer-

voudig, dynamisch en complex is. Daarna ging Wyns in op conflicterende situaties in de school, die nood hebben aan ABC (Autonomie, ver-Binding, Competentie) binnen motiverende grenzen en een netwerk. Angst doet ons echter aan het ABC prutsen: autonomie afnemen, ontbinding, gevoel van incompetentie. Het gevaar ligt in polarisering, die iemand doet herleiden tot één facet, zoals ‘moslim’. Een school kan hier een eigen opdracht hebben om tegen polarisering in te gaan en er mee om te gaan. Zo kan de school een verbindend klimaat creëren en ruimte bieden voor autonomie, talenten en competenties. Wyns sloot af met vijf tips:

1. Heb oog voor moeilijke jongeren
2. Organiseer actie tegen onrecht
3. Praat over de dingen die er toe doen
4. Re-radicaliseer: leer ze goed vechten
5. Overgangsrituelen moeten we opnieuw uitvinden

Khalid Benhaddou en Chris Wyns bij de vragenronde

Na beide uiteenzettingen gingen de aanwezigen met de twee sprekers en elkaar in gesprek. Daarbij werden ervaringen en inzichten van het werkveld gedeeld, getoetst en besproken.

Nieuwe schoolinfrastructuur Sint-Gillisschool feestelijk geopend Een veelkleurige school in hartje Brussel

van de lagere school.

Op het feest van Lichtmis (2 februari 2017) viel er kleurrijk licht binnen in de polyvalente zaal op de derde verdieping van de nieuwe huisvesting van de Sint-Gillisschool in de Fernand Bernierstraat 16-26 in Sint-Gillis, een tiental minuten lopen vanaf het Brusselse zuidstation. Na een verbouwing die heel het jaar 2016 in beslag heeft genomen mocht de multiculturele basisschool haar prachtig vernieuwde schoolgebouw officieel inhuldigen. Een hele opsteker voor het bestuur, de directeur en het lerarencorps, de ouders en niet het minst de meer dan 200 kleuters en leerlingen

Martine Motteux, bij haar laatste optreden als voorzitter van het schoolbestuur

De voorzitter van het schoolbestuur, **Martine Motteux-Abeloos**, had heel wat prominenten bereid gevonden om de opening te vereren met hun aanwezigheid en hun toespraken. Zij had veel van die politici ook nodig gehad om de vele obstakels te overwinnen om een oplossing te vinden voor de Sint-Gillisschool, die in de Montenegrostraat gehuisvest was in verouderde, te krappe gebouwen, niet echt voor onderwijs ontworpen en met onvoldoende speel- en sportaccommodatie. Toen een deel van de site te koop werd gezet, dreigde ook de basisschool in de problemen te komen. Toen begon een moeilijke zoektocht naar andere oplossingen. Die vergden een bijzonder onderhandelings talent en doorzettingsvermogen, met alle mogelijke partners. Het bestuur heeft daar hemel en aarde voor bewogen, en met succes. Motteux gaf er tekst en uitleg bij. Nadat het bestuur al een tiental plannen had gemaakt voor de site in de Montenegrostraat, stelde de gemeente Sint-Gillis plots voor om, in het kader van het wijkcontract 'Bosnië', een recent gebouw aan te kopen dat toebehoorde aan een Franstalige industriële hogeschool. Dat was een geweldige opportuniteit, maar waar het geld halen om het aan te kopen en het geschikt te maken voor een basisschool? Het bestuur klopte aan bij het Vicariaat Onderwijs, met een klein hartje, want ze vroegen steun voor een kleine Brusselse school zonder katholieken en zonder Vlamingen. Buiten verwachting ging bisschoppelijke afgevaardigde

Een hele rij prominenten en ouders die in de bloemetjes werden gezet

Fons Uytterhoeven op hun wensen in omdat hij vond dat het katholiek onderwijs zo'n school in die omstandigheden prioritair moest ondersteunen. Hij zorgde er mee voor

dat het gebouw kon worden aangekocht door het bisdom, dat vervolgens een erfpacht toekende, zodat de school subsidies kon aanvragen voor de noodzakelijke verbouwingen. Blij verrast met die uitkomst startte het schoolbestuur met de procedures voor de nodige vergunningen en subsidies bij Agion en bij de VGC (Vlaamse Gemeenschapscommissie). Om kosten te besparen stak de vroegere voorzitter, pastoor Marc Leermakers, opnieuw zelf de handen uit de mouwen – zoals hij altijd al gedaan had – en verwijderde hij eigenhandig de honderden vastgeschroefde stoelen en banken uit de verschillende auditoria. Het labeur van deze oude man en de inzet voor deze en andere scholen in Brussel verdienen onze hoogste waardering. Daarnaast kon de school ook rekenen op de inzet van ouders en van het puike lerarenteam. Ook de verschillende betrokken kabinetten werkten goed mee.

Intussen vond het bestuur de Annuntiaten van Heverlee bereid de school onder hun beheer te nemen. De overdracht van bestuur vond dezelfde avond van de opening plaats. Op die manier kon Martine Motteux met een gerust hart de fakkel doorgeven aan Roger Haest en kon de school zich verder verzekeren van een stevig bestuur.

Een gelegenheidskoor van directeur Linda Dedobbeleer (uiterst links) en haar hele lerarenteam

De vele ouders (vooral moeders) die hard hadden meegeholpen kregen van directeur **Linda Dedobbeleer** een bloemetje aangeboden. Het lerarencorps zorgde vervolgens voor een muzikaal intermezzo. De enige onderwijzer in het gezelschap begeleidde de onderwijzeressen op gitaar.

Minster Guy Vanhengel

Minister **Guy Vanhengel**, tevens Collegevoorzitter van de VGC, ooit ook onderwijzer, voelde de kriebels om zich bij het team te voegen. Hij wees op de sterk groeiende bevolking in Brussel (in 2016 tot 1 187 890 mensen) en de prognoses (tot 1,3 miljoen in 2020), waardoor de capaciteitsdruk op de scholen nog zal toenemen. Tegelijkertijd nemen de armoede en ongelijkheid toe. Meer dan ooit dient er geïnvesteerd te worden in bijkomende comfortabele schoolgebouwen en gemotiveerde schoolteams, vond hij. De VGC creëert 3000 extra plaatsen in het basisonderwijs en bouwt twee nieuwe campussen voor secundair onderwijs. Samen met de Vlaamse Gemeenschap is de VGC er de voorbije jaren in geslaagd in 5000 nieuwe plaatsen te voorzien. De VGC zet ook in op kwaliteit met het Onderwijscentrum Brussel en de promotie van het lerarenberoep in Brussel. De Minister wees op het nieuwe n-logo aan de gevels van de Vlaamse scholen om de toegankelijkheid van het Nederlandstalige netwerk zichtbaar te maken.

Minister **Hilde Crevits** was verhinderd maar liet zich vervangen door haar kabinetsmedewerkster **Astrid De Groeve**. De Minister was al eens op bezoek geweest naar aanleiding van de aanslagen op de redactie van Charlie Hebdo. Het feit dat de leer-

krachten en leerlingen van het vijfde leerjaar over zo'n heikel thema met elkaar in gesprek durfden te gaan, heeft indruk op haar gemaakt. Dat was mogelijk omdat het een creatieve en een brede school is, waar ook ouders nauw bij betrokken zijn. Het enthousiasme van het team ontroert. Ze was blij dat ze dankzij de goede samenwerking met de VGC heeft kunnen bijdragen in de vernieuwde infrastructuur.

De vroegere Minister-president van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en huidig burgemeester van Sint-Gillis, **Charles Picqué**, was blij te kunnen zeggen dat dit resultaat bereikt kon worden dankzij de krachtenbundeling van Franstaligen en Vlamingen. Hij bracht hulde aan mevrouw Motteux voor haar koppigheid en vastberadenheid. Van in het begin is er een goede samenwerking geweest met de gemeente en die blijft er, want de school zal gebruik kunnen maken van een turnzaal die de gemeente voor verschillende scholen en verenigingen ter beschikking zal stellen. Hij wees de ouders op het belang om talen te leren voor hun eigen ontwikkeling en die van hun kinderen. Een Vlaamse moeder geeft al Nederlandstalige les aan de meestal Marokkaanse moeders.

Foto rechts boven: Charles Picqué
Foto rechts midden: Patrick du Bois
Foto onder: Roger Haest
Foto helemaal onderaan: de inzegening door o.a. Marcel Cloet en Marc Leermakers

Patrick du Bois, die het aartsbisdom en de Vicariaten vertegenwoordigde, sprak zijn dank uit voor de inzet van Martine Motteux en Marc Leermakers en voor de fijne samenwerking met alle burgerlijke autoriteiten. Hij dankte ook de directie van de school omdat zij de uitdaging aangaat om zich prioritair in te zetten voor de opvoeding van kinderen die door armoede of door hun afkomst minder bedeed zijn.

Roger Haest legde, als voorzitter van de vzw Katholiek Onderwijs Brussel Annuntiaten (Katoba), die het bestuur overneemt, de verdienste van de realisatie bij de bestuurders, de directie en het team van de Sint-Gillisschool. Hij sprak van een dubbele metamorfose: een gedaanteverwisseling door een nieuwe infrastructuur en een wisseling van het bestuur. Hij sprak zijn waardering uit voor het schoolproject dat vaak in moeilijke omstandigheden is uitgebouwd. Dat deed hem denken aan het pionierswerk van Don Bosco in Turijn en van pastoor De Clercq in Vel-

tem die daar startte met een armen-school voor meisjes, toen hij getroffen werd door een reële nood. Hij herinnerde eraan dat **Marc Leermakers** al dergelijke inzet had betoond in de Sint-Lutgardisschool in Elsene, die hij al eerder overdroeg aan de Annuntiaten. Haest lichtte toe hoe Katoba een geïntegreerd netwerk heeft uitgebouwd tussen de verschillende scholen en directieteams, wat een volledig nieuwe dynamiek op gang bracht. Pedagogische taken worden gebundeld en de pedagogisch directeurs vormen een lerend netwerk. Het is een bewuste keuze van het schoolbestuur om in Brussel aanwezig te blijven, ook in de voor-schoolse sector. Tenslotte had de voorzitter nog wat verzuchtingen aan het adres van de Onderwijsmi-

nister over ontoereikende omkadering en werkingsmiddelen. Hij hoopte dat Bestuurlijke Optimalisering en Schaalvergroting een prioriteit mag zijn in het beleid en was bereid daar als ervaringsdeskundige input voor te geven.

Groepsfoto vóór de gedenkplaat

schoolteam. We wensen de Sint-Gillisschool en al haar stakeholders alle succes toe.

Als afsluiting van het academische gedeelte baden alle aanwezigen een 'gebed om zegen over de Sint-Gillisschool' en wijdde de eerwaarde heren **Marcel Cloet** en **Marc Leermakers** de gebouwen officieel in. Toen mochten de gasten een geleid bezoek brengen aan de mooi ingerichte, ruime klaslokalen. In de refter beneden wachtte een verzorgde receptie. Aan de ingang werd nog een gedenkplaat ingehuldigd door de toen nog aanwezige excellenties, het bestuur en het

Nieuwe scholen in Vilvoorde

Katholiek Onderwijs Vilvoorde (KOV) mocht op 4 februari 2017 het nieuwe schoolgebouw openen van basisschool **De Knipoog** in de Rooseveltlaan in Vilvoorde, nadat het eerder al op dezelfde campus infrastructuur voor de secundaire school Virgo+ had gebouwd. Bij het begin van het schooljaar had KOV ook al het College van een nieuwe vleugel voorzien en dat allemaal via 'Scholen voor morgen'. En er staan nog andere bouwprojecten op stapel...

Ingezonden foto De Bloesem Herne

plaats voor een aantrekkelijke nieuwe infrastructuur voor kleuters en lagereschoolkinderen.

Nieuwe lentebloesems voor de Vrije basisschool De Bloesem Herne

De Vrije gesubsidieerde basisschool **De Bloesem** in Herne mocht op 17 februari 2017 haar gloednieuwe schoolgebouw inhuldigen. Daar hadden ze 16 jaar op gewacht en voor gespaard. De nieuwbouw zorgde ervoor dat de school die voordien over drie vestigingsplaatsen verspreid lag, nu over één gemeenschappelijke campus beschikt in de Kapellestraat in Herne. De vroegere gebouwen werden stelselmatig afgebroken en ruimden

Zonnige toekomst voor nieuwe Vrije Basisschool Zonnebloem in Sint-Amands

Op 25 maart 2017 mocht ook de Vrije Basisschool Zonnebloem in Sint-Amands haar gloednieuw schoolgebouw plechtig openen in aanwezigheid van streekgenoot Kris Peeters, Vice-eerste Minister en burgemeester Koen Van Den Heuvel. Het is een realisatie van 'Scholen voor morgen', een zogenaamd DBFM-project. De directeur van de Kleuterschool, Elsy Jacobs, formuleerde het zo: "Wij hebben een steen verlegd in de rivier. Deze zal nooit meer in dezelfde richting stromen. Onze vrije Basisschool Zonnebloem zal stralen en meedraaien met de wind. En de zaadjes die wij planten zullen groeien met ondersteuning van iedere leerkracht, directie, mensen van het basisteam en nog vele anderen tot mooie volwassen zonnebloemen."

Ingezonden foto VBS Zonnebloem Sint-Amands

Bij al die gelegenheden ging bisschoppelijk afgevaardigde voor het onderwijs Jürgen Mettepenningen graag op de uitnodiging in. Het Vicariaat wenst alle betrokken schoolteams en hun besturen veel geluk met hun nieuwe thuis, waar ze zo hard voor gewerkt hebben.

Schoolbestuurder krijgt kerkelijke onderscheiding voor 40 jaar lidmaatschap

De algemene vergadering van het Bestuurscomité Nederlandstalige Katholieke Scholen (afgekort BNKS) vond zoals steeds plaats in de lokalen van het voormalige klooster van de zusters in de Kerkstraat te Sint-Agatha-Berchem. De voorzitter hief het glas op het nieuwe jaar. Binnen de vzw BNKS werden de laatste jaren heel wat ingrijpende veranderingen doorgevoerd. Een belangrijk dossier daarbij was de verbouwing van de schoolsite met de steun van de Vlaamse Overheid (AGION). Die werken hebben intussen de eindfase bereikt. Voorzitter Bruno Raes schetste de uitdagingen voor de nabije en wat verdere toekomst. 2017 wordt dan ook wederom een bijzonder jaar. Ook voor een van de bestuurders is 2017 in alle opzichten een bijzonder jaar. **André Jacquemyns** is in 2017 immers 40 jaar lid van het schoolbestuur. Hij gaf als eerste leek de overgang van een bestuur vanuit een kloostergemeenschap naar een vzw-structuur mee gestalten. André Jacquemyns was dan ook bijzonder verrast dat kardinaal Jozef De Kesel hem voor zijn verdienste aan de kerk, met name het katholiek onderwijs, het gouden Sint-Romboutskruis toekende. De voorzitter overhandigde namens de kardinaal de bijbehorende oorkonde en spelde het eremetaal op. Een overdonderde André ontving een hartelijk applaus van alle leden, die daarmee hun dankbaarheid uitdrukten voor zijn jarenlange inzet.

Ingezonden foto: André Jacquemyns (links) en Bruno Raes; die ons dit artikeltje bezorgde.

Personalia

Nieuwjaars- en afscheidsviering Vicariaat Onderwijs

Op 12 januari 2017 verzamelde het personeel van alle diensten van het Vicariaat onderwijs voor een gezellig nieuwjaarsfeest. In de statige De Merodezaal in het Diocesaan Pastoraal Centrum hield kersvers bisschoppelijk afgevaardigde voor het onderwijs Jürgen Mettepenningen zijn maiden speech. Hij verbond een vijftal gedachten aan een zin die hij op een nieuwjaarskaartje vond: *'Let your smile change the world, but don't let the world change your smile'*. Laten we het woord smile vervangen door engagement, een eigenschap die hij terugvond bij de pedagogische begeleiders en het andere per-

soneel van het Vicariaat en waarvoor hij hen prees. Dat gold zeker voor de zes collega's die met pensioen gingen en die bij deze gelegenheid in de bloemetjes gezet werden: **Micheline Verlinden** en **Roger Pauwels** van de pedagogische begeleiding secundair onderwijs, vervolgens **Frans Mattheus** (schoolpastoraal basisonderwijs), **Sonja Baert** (secretaresse), **Jo Coppens** (niveaucoördinator basison-

Foto boven: Nieuwjaarstoespraak door Jürgen Mettepenningen in de De Merodezaal

Foto midden: feesttafel met vier van de zes gelauwerden.

derwijs) die alle drie het gouden Sint-Rombouts kruis kregen opgespeld, en tot slot **Fons Uytterhoeven**, ere-bisschoppelijk afgevaardigde. Die laatste kreeg een andere attentie namens het Vicariaat want in de bisschopsraad had hij al uit de handen van Kardinaal Jozef De Kesel een hoge pauselijke onderscheiding in de vorm van een medaille gekregen. Na deze ceremonie wachtte een heerlijke maaltijd in Hof De Merode.

Blij met nieuw leven

Proficiat aan **Katrien Van Asch**, pedagogisch begeleider basisonderwijs, die op 8 februari 2017 moeder werd van **Noor** (ingezonden foto links).

